

Управління культури
Черкаської обласної державної адміністрації
КЗ «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

**Виставкова діяльність –
інформаційне обличчя
публічної бібліотеки**

(Методичні поради)

Черкаси – 2014

Виставкова діяльність – інформаційне обличчя публічної бібліотеки : методичні поради / КЗ «ОУНБ ім. Тараса Шевченка» Черкас. обл. ради ; уклад. Т.Горда – Черкаси, 2014. – 24 с.

Укладач
Редактор
Відповідальний за випуск
Комп'ютерний набір

Т.В.Горда
Г.С.Круглякова
К.С.Бугаєнко
Т.В.Горда

Підписано до друку 2014 Тир.35 Ксерокс ОУНБ ім. Т. Шевченка

Провідне місце у структурі бібліотечно-інформаційної діяльності займає виставкова робота. Саме книжково-ілюстративна виставка є засобом розкриття інформаційних ресурсів бібліотек, дієвим засобом впливу на формування читацької уваги, візитною картою, що відображає стиль закладу і творчі можливості персоналу.

В сучасних умовах візуальній популяризації літератури притаманні такі риси, як актуальність, динамізм, оперативність.

Сьогодні утворюється нова модель публічної бібліотеки, яка передбачає певні зміни в організації бібліотечного простору, оптимізацію доступу користувачів до бібліотечних зібрань. Тому привабливе оформлення та ефективне розміщення виставкового обладнання обумовлює збільшення площі відповідного структурного підрозділу.

В процесі обладнання бібліотечних виставок задіяні практично всі складові механізму комунікації, налагоджена ефективна системна інформація про документи та бібліотечні послуги.

Однією із переваг виставки є можливість безпосереднього знайомства з документом.

Як відомо ні каталог, ні картотека, ні інформаційне видання не можуть забезпечити всіх можливостей для адекватної оцінки документу.

Тільки безпосередньо «спілкуючись» з виданням користувачу надається можливість полистати та познайомитися з його змістом, передмовою, ілюстраціями та іншим.

Виставка дозволяє наблизити документи з фонду до відвідувачів, візуально зацікавити та спонукати звертатися до представлених тут джерел

Зважаючи на можливості сучасних бібліотек та потреби користувачів щодо актуальності певних проблем в суспільстві, відзначення ювілейних та пам'ятних дат, організацію масових заходів та іншого, існує ряд різновидів бібліотечних виставок, які призначені для популяризації документних фондів бібліотек.

Існує певна умовна класифікація виставок відповідно до ряду таких ознак :

- *за статусом – самостійні або супроводжуючі масові масовий захід;*
- *за змістом – універсальні, галузеві, тематичні, персональні;*
- *за цільовим призначенням – на допомогу навчання, для підвищення, кваліфікації загальноосвітнього та загальнокультурного рівня;*
- *за часом публікації і надходження в бібліотеку документів – виставки нових надходжень, видань різних періодів, забутих видань, ретро-виставки;*
- *за місцем експонування – організовані в бібліотеці або за її межами;*
- *за часом функціонування – постійно діючі, тимчасові, періодичні;*
- *за видом видання – книжкові, журнальні, газетні, кількох видів одночасно, інших видів видань та носіїв інформації;*
- *за конструктивними особливостями – вітринні, внутрішньо стелажні, внутрішньо поличні, ви-*

ставки –розкладки на столах, пересувні, «кільцеві»;

- за ініціативою організаторів – бібліотечних працівників, за пропозицією громадськості, користувачів, за замовленням установ чи організацій;

- за ступенем доступності – безкоштовні, платні.

На практиці, як правило, в одній виставці може поєднуватися декілька ознак.

Останніми роками значно збагатилася палітра різноманітних видів та форм виставкової діяльності. Серед них особливою популярністю користуються такі:

Авторська виставка – книжкова виставка, автором якої є працівник або користувач бібліотеки. Виставки можуть бути різноманітними за ознаками, видами, проблематикою, цільовим призначенням та художнім оформленням, але вони повинні доносити до глядачів оригінальну авторську ідею.

Виставка-вікторина, виставка-кросворд. Мета виставок – привернути увагу користувачів до певної теми. Їх особливість полягає у тому, що бібліотекар складає питання, відповіді на які можна знайти у книгах, представлених на виставці. Ці питання оформляються на аркушах та розміщуються на полицях виставки. Аналогічно оформляється виставка-кросворд. Замість питань вікторини, подаються питання кросворда, який розгадується при допомозі представлених видань.

Виставка-дискусія. Її мета – викликати у користувачів бажання подискутувати, висловити свою думку з якогось питання. На виставці має бути література, яка висвітлює проблему з різних точок зору і дозволяє поміркувати про історичні, соціокультурні події, про відомих особистостей та їх діяльність.

Виставка-діалог – це заочна розмова користувача та бібліотекаря. Організації виставки передусє підготовча робота: збираються питання, які цікавлять читачів. Розділами виставки стають відібрані джерела, які відповідають на поставлені питання.

Виставка-конкурс - не тільки стимулює інтерес до читання, але й виховує культуру читання. Як правило, конкурс складається із декількох етапів. Перший – порівняно простий, наступні завдання ускладнюються, набувають творчого характеру. Роботи переможців (учасників) експонуються при підведенні підсумків.

Виставка до знаменних та пам'ятних дат інформує та висвітлює матеріали щодо визначних подій, свят, ювілейних дат, надає поради та рекомендації щодо відзначення цих дат.

Виставка з актуальних проблем є однією з найбільш поширених у бібліотеках. Її мета – привернути увагу користувачів до конкретної теми, проблеми. Завданням бібліотечного працівника є вибір особливо цікавої, «гарячої» теми. Важливо пам'ятати : чим конкретніше вибрана тема, тим більшу зацікавленість може викликати виставка.

Виставка нових надходжень. Мета – інформація користувачів про нові документи – книги, елект-

ронні, періодичні видання, відеоматеріали, що надійшли до бібліотеки. Зазвичай такі виставки універсальні за змістом, тому порядок розміщення матеріалів може бути систематизованим (за ББК).

Виставка однієї книги (журналу, газети, публікації) зацікавлює користувача конкретним документом через створення експозиції, яка містить інформацію, наприклад, про автора книги, його життя, творчий доробок, про історію створення книги, про прототипів героїв твору, екранізація твору, відгуки, критичні статті та інше. Особливо важливим є правильний вибір відповідного документа: він повинен бути змістовним, цікавим, мати багатоаспектний вимір.

Виставка – рейтинг основана на оцінці книг користувачами. Наприклад «Рейтинг читацьких пріоритетів», «Популярний жіночий роман», «Найкращий детектив», «Бестселер століття» та інші.

Виставка - словник пояснює значення будь-яких термінів, понять, представляє додаткову інформацію про них. Така виставка може бути циклічною. Назвами розділів виставки можуть стати поняття та їх визначення, поряд розміщуються книги, статті періодичних видань, які мають докладну інформацію про поняття, приводяться приклади вживання в художній літературі.

Виставка-хобі. В бібліотеці завжди допоможуть користувачеві знайти додаткову інформацію про його захоплення. Значний ефект може мати виставка оформлена спільно з користувачем, присвячена його захопленням. Тут може бути розкрито не

лише літературні джерела, якими користується автор, але й запропоновано глядачам його виробу, та поради початківцям.

Виставка - експозиція – це синтез бібліотечної та музейної виставок.

Виставка - інсталяція – виставка набула широкої популярності в бібліотеках. Вона представляє собою просторову композицію, створену з різноманітних елементів – книг, періодичної, електронної продукції, побутових предметів, промислових виробів та матеріалів, природних об'єктів, фрагментів текстової і візуальної інформації.

Жанрова виставка привертає увагу користувачів до літератури певного жанру, зацікавлює, захоплює до читання. Один з варіантів – представити на виставці не тільки твори певного жанру, але й матеріали про його виникнення, засновників, цікаві та маловідомі факти.

Персональна виставка привертає увагу користувачів до особистості, спонукає якнайбільше дізнатися про людину. Традиційно персональна виставка містить розділи, в яких йдеться про життя особистості, її діяльність, творчий доробок, доцільно використати фотоматеріали.

Крім названих, на практиці існує значна кількість видів виставок, завдячуючи творчому потенціалу бібліотечних працівників, які створені для найповнішого розкриття певної тематики,

Виставки документів завжди були найбільш розповсюдженою формою популяризації літератури. Бібліотечні заклади мають значний досвід виставкової діяльності, проте впровадження інформаційних та телекомунікаційних технологій вимагає теоретичного переосмислення та практичного використання у виставковій діяльності нових можливостей, в тому числі, мультимедійних.

З'явився новий вид – **Віртуальна виставка – синтез традиційного (документного) та електронного подання інформації**. Бібліотеки спробували пристосувати свої традиційні форми послуг до нових реалій з використанням інформаційного середовища.

Віртуальні книжкові виставки є досить новим явищем на українському ринку бібліотечних та інформаційних послуг. Під цим поняттям розуміють і презентацію книг в електронному форматі Power Point, і електронну виставку повністю оцифрованих видань, і повні цифрові авторські колекції творів. Але найчастіше використовується термін «віртуальна книжкова виставка», коли мова йде про виставку розміщену на сайті бібліотеки.

Її перевагою є те, що це – умовно не обмежений у часі та просторі захід, який реалізується за рахунок Інтернет-ресурсів, у межах якого бібліотека, має можливість розмістити текстову інформацію, графічне, аудіо- або відео- зображення експонатів, що розкривають зміст виставки. Крім того, використання нових технологій (оцифрування раритетних видань та система «Сторінки, що перегортаються») до-

зволяє досягти не тільки високої якості зображення, але й своєрідного «ефекту присутності».

Віртуальну книжкову виставку розглядають як он-лайн інформацію для віддаленого користувача, який перебуває за межами бібліотеки, користується послугами бібліотеки віддалено та бажає отримати інформаційний сервіс. Така виставка не дає можливості користувачеві *de vise* ознайомитися з книгами, тобто, використати їх фізично.

В той же час віртуальна книжкова виставка дозволяє користувачеві у зручний час ознайомитися з представленими на виставках документами та висловлювати свою думку про них, а бібліотечному працівникові спрямувати увагу на користувача, на додаткові інформаційні джерела, наявні в мережі.

Так само, як традиційна бібліотечна виставка, вона популяризує бібліотечний фонд, пропонує зацікавитися темою, презентує визначні книги.

Використання у бібліотечній практиці віртуальних виставок дозволяє розв'язати ряд проблем, які неможливо вирішити традиційними методами.

Це зокрема :

- забезпечення збереження документів;
- оперативність організації виставки та можливість постійного її поновлення новими документами;
- представлення документів у потрібній кількості назв;
- необмеженість терміну експонування документів;

- можливість перегляду змісту окремих документів, зокрема збірників наукових праць та ілюстрацій;
- розкриття змісту представленого видання за допомогою анотації;
- представлення документів, які відсутні у фондах бібліотеки, але мають певне значення для розкриття заданої теми;
- можливість дистанційного перегляду виставки без відвідування бібліотеки у будь-який час (24 години на добу, 7 днів на тиждень).

Користувачі віртуальної виставки можуть отримати повну інформацію за темою, що їх цікавить, без поспіху, часових та географічних обмежень і витрат, що характерні для традиційних виставок, візуально ознайомитися з інформаційними ресурсами та одержати іншу додаткову інформацію. Це безумовно, сприятиме зверненню користувачів до ресурсів бібліотеки, зростанню їх активності щодо відвідування бібліотеки.

Основні етапи підготовки віртуальних виставок такі ж як і для традиційних експозицій:

вибір документів, визначення структури, компонування матеріалу, оформлення текстів та ілюстрацій. Користування виставкою має бути зручним і зрозумілим. Структурування документів не обов'язково має відповідати правилам компонування матеріалу, що характерне для традиційних виставок. Документи можуть бути розташовані не тільки за розділами, а й за абеткою назв, хронологією або

іншими ознаками, що спрощує процес організації виставок.

Віртуальні виставки дозволяють використовувати гіперпосилання. Це сприяє більш повному інформаційному наповненню та широті розкриття теми виставки. Додає тексту цілісності. Зручності читання, інтонації.

При організації віртуальних виставок значну увагу необхідно приділити дизайнерському оформленню, яке певною мірою відповідатиме рівню заходу. Віртуальні виставки можуть бути створені як доповнення до традиційних експозицій.

Перехід до всіх віртуальних виставок можна здійснити з першої сторінки веб-сайту бібліотеки, що свідчить про значущість даної форми інформування. Такими виставками можуть скористатися всі категорії користувачів, включаючи осіб з особливими потребами.

Відкриваючи сторінку виставок можна ознайомитися з їх переліком, в якому зазначено дати створення.

Кожна виставка має свою структуру, залежно від її тематики. Структура віртуальної виставки, як і звичайної, повинна складатися з розділів, супроводжуватися цитатами, вступними статтями, ілюстративним матеріалом, тощо. Виставка має бути зручною для сприйняття користувачем у веб-просторі і може містити таку інформацію :

Дані про видання :

- візуальні (зображення обкладинки, ілюстрації);

- бібліографічні дані;
- аналітична інформація;
- оцифровані частини книги;
- посилання на повні тексти книги, якщо вони доступні в бібліотеці або мережі Інтернет.

Додаткові матеріали за темою виставки :

- посилання на Інтернет-ресурси;
- відомості про наявність книг в інших бібліотеках, Інтернет-магазинах та інші;
- зображення: портрети, ілюстрації, фотоматеріали.

Додаткова інформація, відомості про додатковий сервіс:

- бібліографічні, біографічні, енциклопедичні відомості за темою виставки;
- вказівка про можливість замовити електронну копію;
- вказівка про можливість замовити книгу по МБА.

Бібліографічний опис документів може бути винесено в окремий список та дублюватися на веб-сторінках, присвячених окремим розділам, що містять також історичну довідку, оглядову інформацію про видання, декілька зображень його обкладинок, титулів та окремих сторінок. На тематичних віртуальних виставках документи систематизуються за абеткою і, крім бібліографії та ілюстративного матеріалу, тут можна ознайомитися зі змістом збірників, які торкаються означеної теми та авторською анотацією.

При створенні персональних віртуальних виставок їх структуру можна побудувати так :

бібліографічна довідка про особу; бібліографія – перелік авторських робіт, видань про діяча (документи наявні в бібліотеці та посилання на Інтернет- ресурси). Бажано, щоб усі бібліографічні записи анотувалися, а до більшості представлених на виставці документів додавався ілюстративний ряд – обкладинки, титульні сторінки видань, внутрішньо текстові ілюстрації, портрети та інше, що значно підсилює сприйняття її користувачами.

Наразі, віртуальні композиції та веб-можливості є обов'язковою умовою конкурентоспроможності бібліотек. Такі виставки можуть готуватися паралельно з традиційними книжковими виставками, або бути самостійною формою розкриття та популяризації фондів, з метою задоволення інформаційних потреб користувачів.

В процесі формування інформаційного обличчя публічної бібліотеки, основна увага привертається до побудови експозицій бібліотечних виставок, стендів, полиць, вітрин – всіх форм **візуального розкриття інформаційних ресурсів**, які ще не так давно мали назву «наочних форм пропаганди».

В основі цього лежить не тільки чітке уявлення про тему, з відповідним підходом до відбору книг та ілюстративно-речового матеріалу. Враховуються також всі моменти, що впливають на візуальне сприйняття: композиційні особливості, кольорова гама, фактура речового ряду, який демонструється, освітлення.

На вибір місця для виставки впливають розміри приміщення, його освітленість, а також наповненість бібліотечним обладнанням. В будь-якому випадку – чи це має бути виставковий ряд, чи виокремлена виставка певної тематики, необхідно забезпечити до неї вільний доступ, зручні підходи користувачів та можливість проведення біля неї бесіди, огляду літератури, дискусії та інших заходів.

При розміщенні виставки необхідно врахувати кольорову гаму приміщення, наявність великогабаритних квіткових рослин, адже виставка сприймається як єдине ціле, а сильні подразнювачі перешкоджають цьому.

Основними елементами виставки є її мова та заголовки. Основна ідея міститься у заголовку, тому до нього існує низка вимог :

1.Обсяг заголовка не повинен перевищувати п'яти слів. Заголовок привертає увагу користувачів до виставки, спонукає звертатися до джерел, представлених в експозиції.

2. Заголовок виставки опосередковано відображає цільове та читацьке призначення.

3. Заголовок не може бути багатозначним. Можливе використання рекламних прийомів : інтригуючий заголовок викликає зацікавленість, приваблює увагу.

4.Для заголовку потрібно обирати шрифти, відповідно тематики чи призначення виставки (наприклад : історична тематика – строгий рубаний шрифт, культура, мистецтво, поезія – легкий вензель і т.інше).

Важливо при оформленні виставки підбирати розміри шрифтів для заголовку та підрозділів. Шрифт краще всього сприймається глядачем, коли той знаходиться на відстані пропорційній його розміру. Чим більший шрифт, тим відповідно має бути більше віддалення від нього глядача. Ця відстань залежить не тільки від розміру, але і конфігурації шрифту. Узгоджуючи розміри та конфігурацію шрифту можна поставити користувача в таку точку простору, звідки він зручно може споглядати той фрагмент експозиції, який автор представив для формування першого враження.

Застосування орнаменту, бордюру при оформленні заголовку має відповідно поєднуватися з тематикою виставки. Наприклад, до виставки, що розкриває тему народознавства можна використати стриманий національний український орнамент. Виставка, присвячена відзначенню роковин Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років може містити у заголовку бордюру червоно-чорного, чорно-золотистого кольору, виконаний тонкою лінією, так як товщина спотворює зміст і має траурний вигляд.

Композиційна побудова вимагає цілісного використання всіх елементів, яка досягається за допомогою різних засобів.

Доцільно виділити один чи декілька візуальних центрів, навколо якого будується вся експозиція. В інших випадках використовують «крупний план» і

«глибинну експозицію», які створюють ефект об'ємності.

Композиція виставки може будуватися на симетрії, чи, навпаки, асиметрії, на контрасті кольору, але треба пам'ятати про відповідність представлених на ній книг, предметів та ілюстрацій. Всі вони повинні створювати враження цілісності. Головне – не переповнювати предметами, розставляти емоційні акценти за допомогою підсвічування, квітів, вази, букета, драпіровки і т. інше.

Бажання розмістити на виставці якомога більше експонатів – книг, ілюстрацій, цитат, предметів – одна з найбільш розповсюджених помилок. Перевантаження інформацією знижує ефект візуального впливу і іноді призводить до повного не сприйняття.

У залежності від обставин, зокрема, кута зору, оформлення задньої частини виставки, освітленості та іншого, книга може бути «поміченою», або, взагалі залишиться поза увагою.

На практиці використовуються різноманітні методи та прийоми, що дозволяють візуально виділити конкретне видання. Такими є традиційні кольорові закладки, звернення до користувачів: «Якщо ви цікавитесь...», «Перша книга автора», «Тут розкрито таємниці...», «Цікава новинка», «Наймудріша книга фонду», «Найменша книга», «Популярна книга року» та інші. При потребі виділити чи «наблизити» книгу до користувача доцільно розмістити її на кольоровій підставці. Вагомого ефекту можна досягти експонуючи книгу в розгорнутому вигляді, особливо там, де текст поєднується з яскравою ілюстраці-

єю, фотосвітлинами, що значно підсилює враження від її споглядання.

Важливого значення надається підбору кольорової гами та поєднання кольорів. Бажано використовувати не більше трьох кольорів, інакше виставка стане не яскравою, а строкатою.

Існують три основні кольори : червоний , синій, жовтий, і додаткові кольори : зелений , помаранчевий, фіолетовий, які служать для виділення основних кольорів. Використовуючи колірну гаму необхідно враховувати вікові особливості. Підлітки віддають переваги яскравим контрастним поєднанням, літні люди – частіше вибирають гаму пастельних тонів.

Якщо для фону вибрати холодні відтінки, а для об'єктів, розташованих на передньому плані – теплі, то можна досягти ефекту «наближення» важливої інформації.

Штучне освітлення впливає на певну зміну кольорів : білі, сірі, зелені - жовтішають, сині – дуже темнішають, фіолетові - темнішають та червоніють, тіні предметів - різко окреслені.

Особливо ефектним для створення привабливої книжкової виставки є використання різноманітних предметів, або їх макетів чи моделей. З метою привернення уваги та реклами часто використовують ай-стопери, які перетворюють книжкові виставки у виставки-інсталяції.

Завдання бібліотечних працівників – не просто прикрасити виставку, але й надати певним предме-

там відповідного значення. Вони особливо привабливають глядачів та надають виставкам нового ефективного «живого» вигляду.

Такі предмети мають бути близькими між собою за змістом та естетичним виглядом, а також гармонізувати з книгами та ілюстраціями, представленими на полицях.

У сучасний період відчувається культурна «ностальгія» за минулим. Особлива роль належить предметам старовини – справжнім раритетам, чи їх вдалою імітацією. Старовинна річ, представлена на виставці не як прикраса, а як особливо осмислений в історико-культурному контексті предмет, надає виставці риси унікальності та неповторності. У зв'язку з цим, бібліотеки створюють постійні музейні експозиції, демонструють музейні експонати, вироби майстрів декоративно-прикладного та ужиткового мистецтва

Залежно від різновиду та тематики виставки можуть використовуватися фото світлини, матеріали образотворчого мистецтва, особисті речі відомих осіб та інші предмети, що допомагають візуально доповнити друковані видання. При цьому необхідно пам'ятати: в оформленні не повинно бути жодного випадкового предмету, і всі вони не повинні закривати книгу від користувачів.

Сьогодні бібліотеки мають нові можливості виставкової діяльності, яка в свою чергу пов'язана з музейною справою і наближається по своїм функціям до мистецтва.

Разом з тим, успіх виставки залежить від організаційно-технічної сторони. Наприклад, виставка-концепція, як довгочасна культурна акція починається з макета або схеми. Це дозволяє зекономити затрати часу на оформлення виставки, передбачити використання додаткових предметів, кількість та розміщення виставкових стелажів, вітрин та інше.

На сучасній виставці не повинно бути місця для написів від руки (крім виконаних художником-оформлювачем), традиційних каталожних карток, прикріплених до видання металевими скрепками. В арсеналі бібліотечних працівників сучасні комп'ютерні можливості для виконання написів, засоби кріплення – клейкі стрічки, скотч, плівка «Аракал» та інші матеріали та засоби, що дозволяють піти до організації виставки як до мистецтва.

З метою досягнення ефективної виставкової роботи доцільно:

- враховувати особливості і перспективи розвитку свого регіону, соціальний склад його мешканців;
- визначити пріоритетні групи користувачів, обслуговування яких вважається першочерговим завданням;

- періодично проводити вивчення та аналіз складу бібліотечного фонду, визначити його тематичну та хронологічну структуру, виявити розділи та видання, що не користуються попитом.

У виставковій діяльності бібліотек пріоритетними тематичними напрямками можуть бути такі: висвітлення актуальних питань сучасного періоду, краєзнавчий, історичний, літературно-художній та

мистецький, а також, презентація нових надходжень до бібліотеки та інші.

Відкриття виставок мають супроводжувати повідомлення з використанням рекламної продукції, афіш, оголошень та засобів масової інформації.

Разом з тим, необхідно пам'ятати про термін дії виставки. Навіть унікальна виставка, що надто довго демонструється, стає звичною частиною інтер'єру і не викликає інтересу. Практика свідчить, що цікавість до бібліотечної виставки зникає уже через 15-20 днів. В тому разі, якщо виставка постійно діюча, необхідно її оновлювати, доповнюючи книгами, періодикою, експонатами, змінювати дизайнерський підхід.

Додаткову інформацію щодо виставкової діяльності ви можете отримати з таких джерел:

1. Давидова, Л.Л. Книжкова виставка – основна форма популяризації книги та змістовного розкриття книжкового фонду / Л.Л.Давидова // Шкіл. б-ка. – 2010. – №4. – С.47-52.
2. Дащенко, Т. Нетрадиційні книжкові виставки в юнацькій бібліотеці / Т. Дащенко // Бібл. форум України. – 2013. - №2. – С.
3. Гольман, О. Нетрадиционные выставки / О.Гольдман // Новая б-ка. – 2006. - №1. – С.21-24.
4. Збаровская, Н. Выставочная деятельность публичных библиотек. – СПб.: Профессия, – 2004. – 224с.

5. Епифанова, И. Пространство творчества /И.Епифанова //Библиотека. – 2008. – №8. – С. 57- 59.
6. Кабко, Т. Эта старая новая выставка / Т.Кабко // Библиотека. – 2008. – №10. – С.42-44.
7. Киселева, Л. В поисках визуальной культуры / Л.Киселева // Библиотека. – 2007. – №4. – С.41.
8. Кудря, Л. Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів /Л.Кудря // Бібл. планета. – 2009. – №1. – С.37-39.
9. Матлина, С.Г. Привлекательная библиотека, или что может реклама: практ. пособие. – М.: Либерея. – 2000. – 128 с.
10. Мужикова, Е. Выставка – это всегда интересно / Е.Мужикова // Библиополе. – 2008. – №1. – С.40-42; №2. – С.29-30. – №3. – С.25-27. – №5. – С.28-29.
11. Олзоева, Г.К.Массовая работа библиотек : учеб. пособие. – М.: Либерея-Бибинформ. – 2006. - 120с.
12. Сміхова, Л. Книжкова виставка – одна із форм популяризації книги /Л.Сміхова // Шк.б-ка. – 2009. – №3. – С.43-46.
13. Тематичне розмаїття виставок // Шк. б-ка. – 2010. – №4. – С.51.
14. Трачук, Л. Віртуальна виставка : нова послуга бібліотеки / Л.Трачук // Вісник книж. Палати. – 2007. – №11. – С.36-38.
15. Шорова, Л. Палитра професійного мистецтва / Л.Шорова // Б-ка. – 2002. – №8. – С.37-38.

16. Шосаидова, Г. Ай-стоперы для литературных выставок./ Г.Шосаидова, Н.Беляева // Библиотечное дело. – 2010. – №4. – С.30-31.

Електронні ресурси.

1. Бібліотечний простір – виставкова робота [Електронний ресурс] : [НПБ України. Бібліотечному фахівцю]. – Режим доступу : profy.nplu.org/articles.php?lng=uk&pg=615 (дата звернення: 03.04.2014). – Назва з екрана.
2. Виставкова діяльність бібліотек : [Електронний ресурс] : [методика підготовки та організації книжкових виставок]. – Режим доступу : www.calameo.com/.../003195114874200ef8af (дата звернення : 03.04.2014). - Назва з екрана.
3. Виртуальные выставки [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www/cci.zp.ua/vexpro/ms/price.htm (дата звернення :03.04.2014). –Назва з екрана.
4. Книжкова виставка НМЦ ПТО в Чернігівській обл. [Електронний ресурс] Режим доступу : nmcptochernigiv.ucoz.ru/lood/0-0-0-143-20 (дата звернення 03.04.2014). - Назва з екрана.
- 5 Книжкова виставка : сучасні тенденції [Електронний ресурс] : [Запорізька ОУНБ ім.. О.М.Горького] Режим доступу:zounb.zp.ua/node/620 (дата звернення 03.04.2014). – Назва з екрана.

6. Лис Н.В. Віртуальні книжкові виставки – важлива складова діяльності бібліотеки : досвід НТБ НУ «Львівська політехніка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/1548/4/44-437-447.pdf (дата звернення: 03.04.2014). – Назва з екрана.

7. Льюда Л.М., Дзендзелюк Л.С. Книжкова виставкова діяльність: організація, тематика, проблеми. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: vuam.org.ua/uk/704: – (дата звернення 03.04.2014). – Назва з екрана.

8. Макарейчук, Т. Робоча тека методиста: Вип.2. Виставкова робота в публічних бібліотеках. [Електронний ресурс]. – Чернівецька ОУНБ ім. М.Івасюка. – Режим доступу: www.library.cv.ua/nadobif/metprog/rtm_2dok (дата звернення 03.04.2014). – Назва з екрана.